

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Spotřební průmysl
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_Z.3.09
Autor vzdělávacího materiálu:	PaedDr. Alena Vondráčková
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	1.pololetí školního roku 2012/2013
Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Vzdělávací obor:	Geografie
Vzdělávací předmět:	Zeměpis
Tematická oblast:	Sekundér a terciér
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	4. ročník vyššího gymnázia

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:	Výukový materiál pro žáky 4. ročníku gymnázia pro předmět zeměpis, slouží pro interaktivní výklad a samostudium a je doplněn několika problémovými úkoly. Další úkoly jsou formulovány v pracovním listě.
Citace použitých zdrojů:	Mirvald, Stanislav a kol. Geografie – socioekonomická část. SPN – pedagogické nakladatelství a. s., 1998. ISBN 80-7235-008-0. s. 39 - 41 Bičík, Ivan a kol. Příroda a lidé Země. Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o. Praha, 2004. s. 84 - 94 Hanus Martin a kol. Školní atlas dnešního světa. 1. vydání. TERRA, s.r.o. a TERRA –KLUB o. p. s., 2011. ISBN 978-80-902282-6-9 http://cs.wikipedia.org/wiki/Umělá_textilní_vlákna http://www.texnetis.com/prirodni-textilni-materialy.htm http://www.arc.agric.za/home.asp?PID=1&ToolID=63&ItemID=1506 http://viewfromfairview.blogspot.cz/2010_12_01_archive.html http://cs.wikipedia.org/wiki/Juta http://www.agroweb.cz/Len-pradny-pomalu-mizi-z-poli__s43x28744.html

Citace použitých zdrojů:

<http://www.hempoint.cz/cesky/konopne-vlakno-vazene.html>

<http://www.razitkakral.cz/o-nas/>

<http://www.denik.cz/ekonomika/drevo-podrazilo-male-pily-upadaji20110430.html>

http://www.jirifranc.estranky.cz/fotoalbum/jiri-franc-cla-trutnov/stora-enso-zdirec-nad-doubravou/2010_06_08_stora_enso_zdirec-010.jpg.html

<http://www.primacestovani.cz/3-denni-relaxacni-pobyt-v-parkhotel-morris-novy-bor-pro-2-osoby-s-navstevou-sklarny-ajeto.html>

http://jardaberan.rajce.idnes.cz/Sklarny_Novy_Bor,_Sklarske_muzeum_a_sklarna_Ajeto_v_Lindave/

<http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/domaci-ekonomika/fotogalerie/2008/10/16/porcelanka-pred-krachem-vyrabina-plno/>

http://vary.idnes.cz/krize-v-porcelankach-trva-v-thunu-propousteli-zamestnanci-poa-/vary-zpravy.aspx?c=A101122_105958_vary-zpravy_sou

Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu
Sportovní gymnázium - škola 21. století

Spotřební průmysl

Výroba předmětů krátkodobé i dlouhodobé spotřeby

Rozvíjí se v první etapě industrializace

(nižší investice, méně náročné na kvalifikovanou práci)

Sleduj rozmístění odvětví lehkého průmyslu ve světě na mapách ve Školním atlase.

Jaké jsou rozdíly oproti rozmístění strojírenského, hutnického a chemického průmyslu?

Řešení:

Rozmístění textilního a potravinářského průmyslu je mnohem pravidelnější. Je daleko více zastoupen v kontinentech rozvojových států – Afrika, jižní Asie, východní a jihovýchodní Asie. V Evropě má významné zastoupení na Balkáně.

Odvětví

- Textilní, oděvní, kožedělný
- Potravinářský
- Sklářský a keramický
- Dřevozpracující
- Polygrafický

Lokalizace je závislá na odvětví

Textilní

Práce pro ženy, spotřební oblasti, levná práce

Vyspělé státy – tradice, kvalita, vyšší produktivita

Británie, Francie, Itálie

Rozvojové země – levná práce, nižší kvalita a cena

JV Asie, Čína - Šanghaj, Indie – Kalkata, Bombaj

Suroviny:

- a) přírodní: rostlinný původ: bavlna, len, konopí, juta, sisal
živočišný původ: vlna, hedvábí
- b) umělá vlákna

technické konopí

sisal

juta

Výroba hlavních druhů umělých vláken

Rok 2011	polyester	viskóza	polyamid	polypropylen	polyakryl	ostatní vl.
v milionech tun	37,2	4,4	3,9	2,9	2,0	0,6

SYNTETICKÉ POLYMERY

Původ	polykondenzát	polymerizace	polyadice
Příklad	PES, PA	PVC, PP	elast. vlákno

PES = polyesterová vlákna, PA = polyamidová vlákna,
PP = polypropylénová vlákna (netkané textilie, koberce),
elastická textilní vlákna (Lycra, Spandex), se vyrábí z polyuretanu

NEPOLYMERNÍ

Původ	kov	minerál	pyrolýza
Příklad vlákna	borové ¹	skleněné	uhlíkové

¹ Drahé vlákno s vysokou pevností. Přidává se do kompozitů, obzvláště na výrobky zbrojního průmyslu.

Rozdělení vláken podle použité suroviny

PŘÍRODNÍ POLYMERY	rostlinné				živočišné
Původ	celuloza	přírod. kaučuk	mořské řasy	bílkovina	bílkovina
Příklad	viskóza ¹	gumová vl.	alginát. filament	zeinové vl. ²	kasein

1) K vláknům z celulózy patří vlákna viskózová a měďnatá (acetátová a triacetátová)

2) Zeinové vlákno pochází z kukuřice a kaseinové z mléka.

Z historie umělých vláken

- 1891 vynález nitrátového hedvábí
- 1892 vynález viskóзовého hedvábí (výroba 1910)
- 1924 produkce acetátových vláken
- 1935 vynález polyamidu 6.6 (výroba 1939)
- 1936 výroba skleněného vlákna
- 1938 vynález polyamidu 6 (výroba 1942)
- 1942 vynález PES-vlákna (výroba 1953)
- 1950 výroba PAC-vlákna
- 1956 vynález PP-vlákna
- 1959 výroba aramidu
- 1972 gelové zvláknění
- 1980 výroba mikrovláken
- 1986 výroba nanovláken
- 1986 výroba PE-vlákna (*Dyneema*) s pevností v tahu 4,0 GPa
- 2000 vlákno M5 s pevností v tahu 4,6 GPa a v tlaku 1,6 GPa [2]

Kožedělný

Státy se surovinou

Argentina, Brazílie, Turecko, Mongolsko

Potravinářský

Rovnoměrně rozmístěný, všechny země a oblasti

Oblasti spotřeby: mlékárenský, masný, pekárny, nápoje

Oblasti produkce: cukrovary, mlýny, mrazírny, vinařský, zpracování ryb

Dovozní přístavy: balírny čaje, kávy, kakaa, zpracování olejin

Vývozní přístavy: prvotní úprava - např. masa v Buenos Aires, Montevideu

Podle odvětví:

Mlýny a loupárny rýže – obilnářské oblasti

Cukrovary – 1/3 řepa, 2/3 třtina – oblasti produkce

třtina: Brazílie, Kuba, Indie, Austrálie, Mexiko, USA

řepa: SNS- Rusko, Ukrajina, Francie, USA

Mlékárenský – Dánsko, Nový Zéland

sýry – USA, Indie, Rusko, Francie, Nizozemí

Masný – spotřební i produkční oblasti

Rybný – státy s velkými úlovky

Japonsko, Rusko, USA, Korea, Peru, Norsko

Dřevozpracující

Oblasti lesů mírného pásu – Rusko, USA, Kanada, Čína, Švédsko, Finsko

méně tropických – Brazílie, Nigérie, Demokratická republika Kongo, Indonésie, Malajsie

Polygrafický

Vyspělé státy, velká města

Úkoly:

1. Jaká odvětví spotřebního průmyslu najdeme České republice?
2. Jaké problémy dnes tato odvětví mají?
3. Odhadni, které evropské státy jsou významnými producenty potravin, textilu, papíru a výrobků ze dřeva. Svoji úvahu zdůvodni.

Nový Bor - Sklářské muzeum a sklárna Ajeto v Lindavě

KONEC